Түшүндүрмө мүчө

Мугалим: Рыскелдиева А.З.

Түшүндүрмө мүчө

Түшүндүрмө мүчө - сүйлөмдүн баш же айкындооч мүчөлөрүнөн кийин келип, анын маанисин аныктап, ар түрдүү кырдаалдагы абалын толуктап, тактап, түшүндүрүп туруучу мүчөлөр.

Түшүндүрмө мүчө түзүлүш өзгөчөлүктөрүнө карай: жандамалуу (аныкталгычтан кийин жанаша айтылып, анын кесибин, туугандык байланышын, жаш өзгөчөлүгүн, сапатын ж. б. белгилерин көрсөтүп турат.

Жандамалуу түшүндүрмө мүчөдө аныкталуучу сөз, көбүнчө адам аттарынан болот да, аны аныктай турган Түшүндүрмө мүчө: ак сакал, карыя, ата, апа, жылкычы, байбиче, жеңе, эже, өтүкчү ж. б. у. с. сөздөрдөн турат),

Мисалы: Турдубек чоң ата дагшы деле карыганын билген жок.

Арслан бизнесмен баарыбызга кең пейилдигин көрсөттү.

Айжаркын сулуунун келбетине баары таң калышты.

Түгөйлүү түшүндүрмө мүчө

- Түгөйлүү (аныкталуучу затка экинчи бир зат атооч кош айтылып, анын кесибин жана ар кандай белгисин билдирип турат.
- Мис., инженер-механик, инженер-технолог ж. б.) жана обочолонгон Түшүндүрмө мүчө (сүйлөмдүн баш же айкындооч мүчөлөрүнөн кийин келип, алардын маанисин аныктап, тактап жана толуктап турат.
- Мисалы: Аман инженер- механик ишканларды текшерип чыкты.

Обчолонон түшүндүрмө мүчө

- Сүйлөмдө ээнин да, баяндоочтун да, аныктоочтун жана бышыктоочтун да обочолонгон түшүндүрмө мүчөлөрү болот.
- Мис., Биз, студенттер , көп сайраганды жакшы көрөбүз.
- Биз, 9-И класс, бардык класстардан тартибибиз, жоопкерчилигибиз боюнча өзгөчөбүз.
- Арбыздагы бирөө, Баямир, тырышчаактыгы менен көп ийгиликтерди багындырды.